

Bài 14: Đinh Bộ Lĩnh

Khôi ngô:	<i>bright, intelligent</i>	Hào kiệt:	<i>brave, talented person</i>
Hùng cứ:	<i>occupy and rule over</i>	Hoàng đế:	<i>emperor</i>
Trận mạc:	<i>battle area</i>	Hàn vi:	<i>poor, humble</i>

Đinh Bộ Lĩnh là người ở Hoa Lư (huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình), con ông Đinh Công Trứ làm Thứ Sử ở Hoan Châu về đời Dương Diên Nghệ và đời Ngô Quyền. Đinh Công Trứ mất sớm. Bộ Lĩnh theo mẹ về quê ở, thường đi chơi với trẻ chăn trâu bò, bắt chúng khoanh tay làm kiệu để ngồi cho chúng rước, và lại lấy bông lau làm cờ bầy

Đinh Bộ Lĩnh lập trên cờ lau.

trận đánh nhau. Trẻ xứ ấy đứa nào cũng sợ, tôn lên làm anh. Đến lúc khôn lớn lên, dân làng ở đấy theo phục rất nhiều, nhưng sau vì không hòa với chú, cho nên Bộ Lĩnh cùng với con là Liễn sang ở với Sứ Quân Trần Minh Công ở Bồ Hải Khẩu (Phủ Kiến Xương, Thái Bình). Trần Minh Công thấy người khôi ngô có chí khí, đem lòng yêu mến, cho được giữ binh quyền. Đến khi Trần Minh Công mất, Đinh Bộ Lĩnh đem quân về giữ Hoa Lư, chiêu mộ những người hào kiệt, hùng cứ một phương. Năm 951 đời hậu Ngô Vương, Nam Tấn Vương và Thiên Sách Vương đã đem quân vào đánh không được. Đến khi nhà Ngô mất rồi, Đinh Bộ Lĩnh hàng được Sứ Quân Phạm Phòng Át, phá được Đỗ Cảnh Thạc. Từ đó đánh đâu được đấy, cho nên dân chúng tôn là Vạn Thắng Vương. Chỉ trong một năm mà dẹp được loạn 12 sứ quân và lập thành nghiệp đế.

Năm 968 Vạn Thắng Vương lên ngôi hoàng đế, tức là Tiên Hoàng Đế, đặt quốc hiệu là Đại Cồ Việt, đóng đô ở Hoa Lư. Năm 970 Tiên Hoàng đặt niên hiệu là Thái Bình

Nguyên Niên. Tiên Hoàng bỏ trưởng lập ấu, cho đưa con út là Hạng Lang làm Thái Tử. Con trưởng là Nam Việt Vương Liễn đã theo Tiên Hoàng đi trận mạc từ thuở hàn vi, nay không được ngôi Thái Tử, lấy sự ấy làm tức giận bèn khiến người giết Hạng Lang đi. Ấy là gây nên mối loạn ở trong nhà.

Năm 979 vua Tiên Hoàng và Nam Việt Vương Liễn bị tên Đỗ Thích giết chết. Đình thần tìm bắt được Đỗ Thích đem làm tội, và tôn Vệ Vương Đinh Tuệ lên làm vua. Tiên Hoàng làm vua được 12 năm, thọ được 56 tuổi.

Trả Lời Câu Hỏi

(Cho các em trả lời những câu hỏi sau.)

1. Bố của Đinh Bộ Lĩnh là ai?

2. Hồi nhỏ Đinh Bộ Lĩnh thường chơi với các trẻ chăn trâu bò như thế nào?

3. Đinh Bộ Lĩnh đã phò Sứ Quân nào?

4. Vì sao Đinh Bộ Lĩnh được tôn làm Vạn Thắng Vương?

5. Đinh Bộ Lĩnh lên ngôi hoàng đế năm nào, lấy danh hiệu gì, đặt quốc hiệu là gì và đóng đô ở đâu?

Ngữ Vựng

(Giúp các em chọn và khoanh tròn các định nghĩa thích hợp với những từ sau.)

- Trần Minh Công thấy người **khôi ngô** có chí khí, đem lòng yêu mến, cho được giữ binh quyền. Từ “**khôi ngô**” có nghĩa là:
 - *Chậm chạp.*
 - *Khờ khạo.*
 - *Sáng sủa, thông minh.*
- Đinh Bộ Lĩnh đem quân về giữ Hoa Lư, chiêu mộ những người hào kiệt, **hùng cứ** một phương. Từ “**hùng cứ**” có nghĩa là:
 - *Bỏ đi, nhường cho người khác.*
 - *Chiếm giữ một vùng.*
 - *Giao cho người khác cai quản.*
- Đinh Bộ Lĩnh **hàng** được Sứ Quân Phạm Phòng Át. Từ “**hàng**” có nghĩa là:
 - *Bắt người khác chịu thua.*
 - *Cho người khác thắng.*
 - *Kêu mời người khác cộng tác.*
- Từ đó đánh đầu được đẩy, cho nên dân chúng **tôn** là Vạn Thắng Vương. Từ “**tôn**” có nghĩa là:
 - *Đày ra biên ải.*
 - *Đưa lên làm vua.*
 - *Giáng xuống làm thường dân.*
- Tiên Hoàng bỏ trưởng lập ấu, cho đưa **con út** là Hạng Lang làm Thái Tử. Từ “**con út**” có nghĩa là:
 - *Con đầu tiên.*
 - *Con sau cùng.*
 - *Con trai.*
- Con trưởng là Nam Việt Vương Liễn đã theo Tiên Hoàng đi trận mạc từ thuở **hàn vi**... Từ “**hàn vi**” có nghĩa là:
 - *Giàu sang.*
 - *Nghèo hèn.*
 - *Lúc còn nhỏ.*

Thêm Dấu

(Đọc cho các em thêm dấu.)

*Bô Linh theo mẹ về quê ở, thương đi chơi
vôi tre chạn trau bô, bát chùng khoan
tay lam kiểu đê ngòi, và lái lay bông lau
lam cỏ bay tran danh nhau.*

*Tran Minh Công thay người khôi ngô có
chí khí, đem lòng yêu mến, cho được giữ
bình quyền.*

*Năm 968 Vạn Thang Vương lên ngôi
hoàng đế, tức là Tiên Hoàng Đế, đặt quốc
hiệu là Đại Cồ Việt, đóng đô ở Hoa Lư.*

Chính Tả

(Đọc cho các em viết chính tả. Sau đó, cho các em đọc lại từng câu.)

Sửa Lỗi Chính Tả

(Đọc cho các em sửa lỗi chính tả. Cho các em khoanh tròn những chữ sai lỗi chính tả. Sau đó, cho các em viết lại nguyên câu.)

Đến khi Trần Minh Công mắc, Đinh Bộ Lĩnh đem quân về giữ Hoa Lư, triều mộ những người hào kiệt, hùng cứ một phương. (3 lỗi)

Từ đó đáng đâu được đãi, cho nên dân chúng tôn là Vạn Thắng Vương. (3 lỗi)

Bài Tập – Tập Làm Văn (Miêu Tả Sự Vật)

Hãy chọn một trong những đề sau và thực tập miêu tả bằng những đoạn văn chừng 5 dòng:

- Tả một căn phòng trong nhà em.
- Tả một công viên.
- Tả một ngôi nhà thờ hay ngôi chùa.

LIỆT KÊ

MIÊU TẢ

Dùng những chi tiết trong bảng Liệt Kê/Miêu Tả để viết thành một đoạn văn khoảng 5 dòng:

Đinh Bộ Lĩnh